

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE	ISCED 2
VYUČOVACÍ JAZYK	SLOVENSKÝ JAZYK
VZDELÁVACIA OBLASŤ	MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI
PREDMET	FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ
SKRATKA PREDMETU	FIG
ROČNÍK	ÔSMY
ČASOVÁ DOTÁCIA	0,5 HODINY TÝŽDENNE 16,5 HODÍN ROČNE
MIESTO REALIZÁCIE	TRIEDA POČÍTAČOVÁ MIESTNOSŤ

Charakteristika predmetu

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

Vzhľadom na nedostatočné skúsenosti a ešte neosvojený požadovaný stupeň zodpovednosti, súčasný absolvent základnej školy nebude vykazovať rovnaký stupeň znalostí v oblasti osobných financií ako starší, finančne gramotný žiak strednej školy resp. dospelý. Finančne gramotný absolvent základnej školy sa bude vedieť orientovať na svojej úrovni v súčasnom finančnom svete a dosiahne znalosti, zručnosti a hodnotové postoje potrebných k tomu, aby dokázal finančne zabezpečiť seba a svojich najbližších. Žiak sa bude učiť formou hier, pracovných listov a online aplikácií. Na konkrétnych príkladoch sa bude orientovať v oblasti

peňazí, cien a finančných produktov tak, aby bol schopný zodpovedne viesť rodinný rozpočet a aktívne vystupovať na trhu finančných produktov a služieb.

Obsahové, časové a organizačné vymedzenie predmetu:

- vyučovanie spočíva vo vzájomnej komunikácii medzi učiteľom a žiakom, medzi žiakmi navzájom
- žiak sa učí samostatne vyhľadávať a triediť informácie z rôznych zdrojov
- žiak bude vybavený poznatkami a schopnosťami potrebnými pre jeho aktívne zapojenie do života
- zoznamuje sa so základnými pojmami z oblasti finančníctva
- učí sa využívať svoje schopnosti viesť zodpovedne svoje financie
- formou osobného prežívania a vlastných skúseností sa žiaci zoznamujú s problematikou finančného sveta
- formou hry sa zoznamuje s konkrétnymi pojmami a javmi, ktoré sa vzťahujú k problematike finančnej gramotnosti

Ciele predmetu

Všeobecným cieľom témy finančná gramotnosť je vychovať finančne gramotného človeka, ktorý sa orientuje v súčasnom finančnom svete a dosiahne znalosti, schopnosti a hodnotové postoje potrebných k tomu, aby sa dokázal finančne zabezpečiť. Vyučovanie je zamerané predovšetkým na rozvíjanie matematického myslenia, ktoré vedie k zodpovednému rozhodovaniu vo finančnej oblasti. Žiak by si mal uvedomiť, že ovládanie finančnej problematiky mu pomáha pri riešení bežných životných situácií a zvyšuje kvalitu jeho života.

Vzdelávacie ciele:

Žiak:

- orientuje sa v bankových službách

- používa bežné pracovné nástroje
- stanoví cenu, rozpozná bežné cenové triky
- rozlíši pravidelné a nepravidelné príjmy a výdaje, stanoví rozpočet v domácnosti
- navrhne ako využiť voľné finančné prostriedky v domácnosti
- pozná práva a povinnosti spotrebiteľa

Žiak by mal byť schopný:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šoriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať
- ovládať práva, povinnosti, klady a rizika osoby fungujúcej ako podnikateľ,
- zastaviť a prezentovať vlastný podnikateľský zámer, myslieť strategicky, analyzovať a riešiť problémy.

Kompetencie

Kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť
- hľadať a rozvíjať účinné postupy vo svojom učení
- využívať rôzne stratégie učenia
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií, informácie tvorivo spracovávať a využívať pri svojom štúdiu a praxi

Sociálne komunikačné kompetencie

- vecne, správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje
- vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov (IKT, knižné zdroje)
- zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,

Kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používať matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách
- používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),

Kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- osvojiť si základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja
- používať základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou
- dokázať využívať IKT pri vzdelávaní

Kompetencia riešiť problémy

- analyzovať vybrané problémy
- navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov
- aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych problémových úloh
- využívať informačné a komunikačné technológie pri riešení problémových úloh
- používať základné myšlienkové operácie a metódy vedeckého poznávania pri riešení problémových úloh
- využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy
- logicky spájať poznatky z rôznych predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh
- prijímať svoju zodpovednosť za riešenie problémov
- dokázať sa poučiť z vlastných chýb a chýb iných

Kompetencie občianske

- uvedomiť si základy humanistických hodnôt, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňovať a ochraňovať princípy demokracie
- vyvážene chápať svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- uvedomiť si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam
- prispievať k naplneniu práv iných
- otvorenosť ku kultúrnej a etnickej rôznorodosti
- sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia

Kompetencie sociálne a personálne

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne si radiť a pomáhať
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení
- prijímať ocenenie, radu a kritiku, čerpať poučenie pre svoju ďalšiu prácu

Kompetencie pracovné

- stanoviť si ciele a aktívne pristupovať k uskutočneniu svojich cieľov
- kriticky hodnotiť svoje výsledky
- používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia
- využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky

Kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote

Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomiť si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti
- ceniť si a rešpektovať umenie a kultúrne historické tradície
- poznať pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu)
- správať sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám
- byť tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr

Vzdelávací štandard

„Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri prezentácii nových poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov.“

Úver a dlh – 17 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu - Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty. - Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie. - Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver. - Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách. - Uviest' príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. - Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom. <ul style="list-style-type: none"> - Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí. - Uviest' príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. - Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie. 	<ul style="list-style-type: none"> - úver, výhody a nevýhody využívania úverov <ul style="list-style-type: none"> - jednoduché úročenie - bankové a nebankové subjekty - spotrebiteľský úver, poskytovatelia - ochrana spotrebiteľa pri úveroch - vymáhanie dlhov, legálne a nelegálne postupy <ul style="list-style-type: none"> - úverová história

Metódy a formy práce

Metódy

- motivačné metódy (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačná demonštrácia)
- aktivizujúce metódy (situačná metóda, didaktické hry, kooperatívne vyučovanie)
- expozičné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž)
- problémové metódy (heuristická metóda, projektová metóda, brainstorming)
- fixačné metódy (metódy opakovania a precvičovania - písomného aj ústneho)
- diagnostické metódy (pozorovanie, ústne skúšanie, písomné skúšanie)

Postupy

- analýza (od celku k častiam)
- syntéza (od časti k celku, pochopenie vzťahov a súvislostí)
- indukcia (od jednotlivých faktov k všeobecným pojmom, k pravidlám, k definíciám)
- dedukcia (od zákonov, poučiek, pravidiel, definícií, pojmov k ich aplikácii na konkrétne príklady)
- genetický (vývinový) postup (rozvíjanie vedomostí postupnosťou)
- dogmatický postup (učenie bez zdôvodňovania a vysvetľovania – pravidlá, poučky, definície a pod.)
- porovnávanie, t. j. synkritický postup (získovanie zhody alebo rozdielu dvoch a viacerých predmetov a javov podľa určitých znakov)
- podobnosť, t. j. analógia (z podoby istých znakov predmetov a javov usudzujeme na ďalšie podrobnosti)

Formy

- vyučovacia hodina
- samostatná práca žiakov
- práca žiakov vo dvojiciach
- skupinová práca

- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny)
- práca s knihou a textom (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií)
- samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky
- experimentovanie (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie)
- projektové vyučovanie

Hodnotenie predmetu

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Základným dokumentom, ktorým sa budeme riadiť, sú Metodické pokyny na hodnotenie žiakov ZŠ č. 22/2011. V triedach, v ktorých je väčší počet žiakov zo SZP učiteľ prihliada na túto skutočnosť. Môže znížiť obsah učiva (maximálne 10 %), náročnosť písomných, kontrolných prác. Musí byť však zachovaný predpísaný tematický obsah.

V 8. ročníku je predmet klasifikovaný.

Hodnotenie žiakov bude vychádzať z hodnotenia:

- kontrolné práce
- domáce úlohy
- ústne odpovede

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa budú uplatňovať nasledovné formy:

1. Verbálna forma

- zisťovať a hodnotiť sa bude osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovým štandardom
- pri prezentovaní vedomostí sa budú uprednostňovať žiaci na základe dobrovoľnosti

2. Písomná forma

- kontrolovať a hodnotiť sa bude osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testov
- kritériá hodnotenia:
  - 100% - 90%   výborný (1)
  - 89% - 75%   chváľitebný (2)
  - 74% - 55%   dobrý (3)
  - 54% - 35%   dostatočný (4)
  - 34% - 0%   nedostatočný (5)

Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Úver a dlh	Úver, výhody a nevýhody využívania úverov
		Spotrebiteľský úver, poskytovatelia
		Ochrana spotrebiteľa pri úveroch
		Vymáhanie dlhov, legálne a nelegálne postupy
		Úverová história
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	Úver a dlh	Úver, výhody a nevýhody využívania úverov
		Vymáhanie dlhov, legálne a nelegálne postupy
Environmentálna výchova	Úver a dlh	Úver, výhody a nevýhody využívania úverov
Mediálna výchova	Úver a dlh	Bankové a nebankové subjekty
		Spotrebiteľský úver, poskytovatelia
		Ochrana spotrebiteľa pri úveroch
Multikultúrna výchova	Úver a dlh	Bankové a nebankové subjekty
Ochrana života a zdravia	Úver a dlh	Úver, výhody a nevýhody využívania úverov

Učebné zdroje

autor/ka	učebnica
P. BERO A KOL.	Praktické financie
M. DEBNÁROVÁ A KOL.	Finančná gramotnosť pre ZŠ, podrobný manuál pre učiteľov
M. DEBNÁROVÁ A KOL.	Finančná gramotnosť pre ZŠ, pracovný zošit pre žiakov
	Portál finančnej gramotnosti (www.fininfo.sk)
	http://www.minedu.sk/dalsie-informacne-zdroje/
	www.financnahitparada.sk
	www.mojafamilia.sk